

ЗАКОН
УКРАЇНИ
№ 1914-ІХ

«ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО
ПОДАТКОВОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ
ТА ДЕЯКИХ ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ
УКРАЇНИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЗБАЛАНСОВАНОСТІ БЮДЖЕТНИХ
НАДХОДЖЕНЬ»

ПРО ОСНОВНІ ЗМІНИ

---

*НА 01.01.2022

ОДЕСА, 2022

*Про основні положення Закону України
«Про внесення змін до Податкового кодексу
України та деяких законодавчих актів
України щодо забезпечення збалансованості
бюджетних надходжень»
від 30.11.2021 № 1914-ІХ,
законопроект 5600*

(деталі для органів місцевого самоврядування та країни в цілому)

*У зазначених рекомендаціях зібрані
положення найбільш актуальні для
територіальних громад Одеської області*

ЗМІСТ

ІНДЕКСАЦІЯ СТАВОК ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ.....	4
ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ.....	7
ЄДИНИЙ ПОДАТОК.....	10
ЗЕМЕЛЬНИЙ ПОДАТОК З ЮРИДИЧНИХ ОСІБ.....	12
МІНІМАЛЬНЕ ПОДАТКОВЕ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ.....	13
ІНДЕКСАЦІЯ НОРАТИВНОЇ ГРОШОВОЇ ОЦІНКИ.....	16
ПОДАТКОВИЙ БОРГ.....	18
ІНШЕ.....	23

ІНДЕКСАЦІЯ СТАВОК ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ

Проведення індексації ставок податків та зборів сприяє новим надходження до місцевих бюджетів.

- акцизу на алкоголь та тютюнові вироби;
- екологічного податку;
- рентної плати за радіочастотним ресурсом України;
- рентної плати за надра;
- за спеціальне використання води, лісових ресурсів;
- земельного податку.

Детальніше:

В частині акцизного податку:

– скасовано пільгу з акцизного податку для платників, які здійснюють постачання електричної енергії;

– скасовано процедури призупинення ліцензій на виробництво та обіг підакцизних товарів, одночасно доповнено підстави для анулювання ліцензій;

– з 1 січня 2022 року по 31 грудня 2022 року включно, встановлено річну плату за ліцензії на право оптової торгівлі тютюновими виробами у розмірі 150 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 01 січня року, за який вноситься щорічний платіж.

– обмежено накопичення запасів тютюнових виробів перед підвищенням ставок акцизного податку, а саме встановлено сплату акцизного податку із застосуванням **коефіцієнта 1,5** за реалізацію на внутрішній ринок та/або ввезення на митну територію України тютюнових виробів у розмірі, що **перевищує 115 % середньомісячного обсягу** реалізації на внутрішньому ринку такої продукції або її ввезення таким підприємством-виробником та/або імпортером **за попередні 9 місяців**;

– перенесено на виробників та імпортерів обов'язок **сплати 5 % акцизного податку** з роздрібного продажу тютюнових виробів, який на сьогодні сплачують суб'єкти роздрібною торгівлі. Такий обов'язок зменшить витрати суб'єктів роздрібною торгівлі, а також унеможливить втрати бюджету від недонадходжень акцизного податку через продаж тютюнових виробів за готівкові кошти без використання касових апаратів.

Разом з тим, одночасно законопроектом «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо зарахування акцизного

податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю тютюнових виробів» (реєстр. № 5719) пропонується змінити механізм зарахування та розподілу надходжень акцизного податку з роздрібного продажу тютюнових виробів між територіальними громадами, який передбачає пропорційний розподіл акцизного податку з роздрібного продажу тютюнових виробів між територіальними громадами в залежності від вартості реалізації тютюнових виробів у роздрібній мережі на відповідній території на основі даних РРО/ПРРО.

При цьому передбачається, що ДПС буде щомісячно визначати частки для зарахування акцизного податку з роздрібного продажу тютюнових виробів та оприлюднювати їх на своєму офіційному порталі.

В частині екологічного податку.

Екоподаток – обов'язковий платіж, що сплачується з фактичних обсягів різних викидів, скидів, розміщення відходів у довкіллі. Ставка екологічного податку на викиди CO₂ в Україні одна з найнижчих у світі. Для прикладу, в Польщі, яка встановлює мінімальну ставку в Європі, вона дорівнює 1 євро за тонну, а в нашій державі – це лише 10 грн за тонну.

Екологічний податок, за винятком податку з радіоактивних відходів, ділиться так: частка держави становить 45%, місцевої влади – 55% (з них 25% до сільських, селищних, міських бюджетів).

Щодо нових ставок екологічного податку:

– за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти ставки **збільшено в 1,6 рази та передбачено їх підвищення у 8 разів у 2029 році** (поступово);

– за викиди двоокису вуглецю (CO₂) **підвищено ставку з 10 грн/тонну до 30 грн/тонну;**

– за відходи для підприємств гірничої промисловості **підвищено ставку з 0,49 грн до 1,5 грн/тонну.**

В частині рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин:

– ставки рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, рентної плати за спеціальне використання води та рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів з урахуванням індексу цін виробників промислової продукції **за 2020 рік зростуть на 14,5 %;**

– розширено базу оподаткування, тим самим забезпечено єдиний підхід до визначення об'єкта оподаткування шляхом класифікації видобутої мінеральної сировини згідно з галузевими вимогами з метою усунення можливості платника суб'єктивно визначати вартість корисної копалини;

– запроваджено диференціацію ставок оподаткування руд заліза в залежності від розміру середньої фактичної ціни реалізації визначеної, як середня вартість залізної руди за індексом IODEX 62% FE CFR China, за інформацією, що офіційно зазначена світовим інформаційним агентством Platts, та опублікованої на офіційному вебсайті Мінекономіки;

Довідково: До прийняття законопроекту фактична ціна реалізації руд заліза визначалась гірничим підприємством самотійно на основі даних офіційно світового інформаційного агентства Platts щодо залізної руди за індексом IODEX 58 % FE CFR China, зараз фактична ціна реалізації для руд заліза розраховується центральним органом виконавчої влади (Мінекономіки). Наразі ціна визначається як середня вартість залізної руди, в основу береться інший індекс – IODEX 62% FE CFR China та світове інформаційне агентство Platts залишається джерелом даних.

– встановлено коригування бази оподаткування руд заліза **на коефіцієнт сухої ваги товарної продукції (0,9).**

ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

ПДФО є найбільшим джерелом у структурі доходів бюджетів місцевих громад.

з 1 січня 2022 року буде запроваджено оподаткування ПДФО **за ставкою 18%** доходів, отриманих від продажу 3-го та наступних об'єктів нерухомості.

Варто пам'ятати, що власність зобов'язує. Особливо коли мова йде про нерухоме майно. Квадратні метри – не лише мета, але і додаткова стаття витрат у вигляді податків. У 2022 році частково змінено практичні механізми оподаткування стосовно нерухомого майна.

Якщо раніше операції з продажу нерухомості розраховувалися за загальним принципом: ставка 0% лише для разового продажу в році саме "пільгового" майна, 5% — для решти продажів, незалежно від того, про яку нерухомість йдеться: пільгова чи не пільгова, то з 2022-го запроваджено, так би мовити, паралельний розрахунок кількості продажів за рік для "пільгового" та непільгового майна та встановлено нову ставку податку – **18%**.*

*«пільгове» майно (норми площі для об'єктів житлової нерухомості фізичних осіб, які не підлягають оподаткуванню):

для квартири/квартир незалежно від їх кількості на 60 кв. метрів;

для житлового будинку/будинків незалежно від їх кількості - на 120 кв. метрів;

для різних типів об'єктів житлової нерухомості, в тому числі їх часток (у разі одночасного перебування у власності платника податку квартири/квартир та житлового будинку/будинків, у тому числі їх часток), -180 кв. метрів.

З нового року діє така податкова градація для продажу нерухомості за рік:

перший продаж "пільгового" майна - податкова ставка 0%;

другий продаж "пільгового" майна або перший продаж іншої нерухомості - 5%;

третій продаж "пільгової" нерухомості або другий продаж іншого майна та всі наступні угоди - 18%.

Якщо виникають сумніви щодо визначення суми податку, особливо коли планується продаж кількох об'єктів нерухомості, краще звернутися за індивідуальною консультацією до податкових органів.

Наприклад, скажімо, хтось хоче переїхати в інше місто та планує продати кілька об'єктів нерухомості — квартиру, паркомісце, землю с/г призначення та офісне приміщення. Для

того щоб оптимізувати свої податкові витрати алгоритм дій власника має виглядати наступним чином.

Спочатку слід з'ясувати, яке майно підпадає під пільгову категорію. У наведеному прикладі це може бути квартира або земельна ділянка сільськогосподарського призначення, або те й інше — все залежить від способу та строку придбання майна у власність.

Раціональніше, звичайно, скористатися опцією "нульова податкова ставка" для продажу дорогого "пільгового" майна, скажімо, квартири. Потім можна продати офісне приміщення, далі — сільськогосподарську землю, або ж навпаки, оскільки обидві операції проводитимуться з податковою ставкою 5%, і лише після цього паркомісце: такий продаж оподатковуватиметься вже за ставкою 18%.

Тому необхідно так налаштувати свій продаж, щоб спершу було продано майно найдорожчої вартості за нульовою ставкою, а найдешевше – за ставкою 18%.

Щодо розрахункової величини для їх оплати. Йдеться про ціну продажу нерухомості.

При визначенні бази оподаткування для ставки 18% застосовується абсолютно новий підхід. Йдеться про так званий чистий оподатковуваний дохід. Ним вважається різниця між загальною сумою отриманих від продажу нерухомості коштів та сумою витрат. До останніх відносяться: вартість, за яку було придбано майно, витрати на будівництво, реєстраційні збори, державне мито тощо.

Важливою умовою є те, що такі витрати мають бути документально підтверджені. Наприклад, ви маєте намір продати нещодавно придбаний житловий будинок, і це буде третій продаж нерухомості за рік, тоді податок у розмірі 18% має бути сплачений за різницею між вартістю житла, за яку ви його придбали і яка підтверджена відповідними документами, та ціною, за якою ви його продаєте.

Проте якщо виникають сумніви щодо визначення суми податку, особливо коли планується продаж кількох об'єктів нерухомості, краще звернутися за індивідуальною консультацією до податкових органів.

Звільняються від оподаткування ПДФО платники податку, які отримали компенсацію:

1) в рамках бюджетної програми «Забезпечення функціонування Фонду розвитку підприємництва» (Порядок використання коштів державного бюджету, передбачених для

забезпечення функціонування Фонду розвитку підприємництва врегульовано постановою КМУ від 24 січня 2020 р. № 29. Загалом компенсацію у формі кредитів можна отримати в рамках таких програм: «Доступні кредити 5-7-9 %», «Доступний фінансовий лізинг 5-7-9%», державні гарантії банкам на портфельній основі тощо).

2) в рамках державної програми впровадження фінансово-кредитних механізмів забезпечення громадян житлом (доступна іпотека);

3) на безповоротній основі від Фонду розвитку інновацій.

За ставкою 0% буде оподатковуватись:

1) продаж приватизованої земельної ділянки державного колективного сільськогосподарського призначення;

2) приватизації земельних ділянок, які перебували у користуванні платника;

3) виділеної в натурі (на місцевості) власнику земельної частки (паю);

4) земельних ділянок, отриманих платником податку у спадщину.

Звільнено від ПДФО дохід у вигляді соціальних послуг, які надаються згідно із Законом України «Про соціальні послуги» надавачами таких послуг.

Передбачено, що ПДФО від продажу електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії генеруючими установками, сплачується до відповідного бюджету за місцезнаходженням установок. Мова йде саме про домогосподарства.

Також Законом встановлено, що контролюючий орган не може в цілях підтвердження витрат вимагати інформацію у платників податків, що міститься в базах, доступ до яких він має.

З прийняттям закону 1914 з'явилась окрема категорія громадян, які користуються правом на податкову знижку в частині витрат на навчання та лікування. Її надано опікуну, піклувальнику, прийомним батькам, батькам-вихователям (є резидентами, отримують заробітну плату, мають підтвердження понесених витрат). Раніше це були мати, батько, син, чоловік, дружина тощо.

ЄДИНИЙ ПОДАТОК

Податок, який сплачують суб'єкти господарської діяльності на спрощеній системі оподаткування. Його ще іменують як основний підприємницький податок (ФОП). *(Спрощена система оподаткування, обліку та звітності це особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів на сплату єдиного податку в порядку та на умовах, визначених Податковим Кодексом).*

Важливо, що місцеві ради самостійно встановлюють єдиний податок (ФОП) та податок на майно (в частині транспортного податку та плати за землю, крім земельного податку за лісові землі), 100% якого зараховується до місцевого бюджету.

Основні зміни в частині єдиного податку:

– з 4-ї групи єдиного податку вилючаються суб'єкти господарювання, які розводять свійську птицю, перепелів і страусів та займаються виробництвом м'яса свійської птиці;

– запроваджено для платників єдиного податку четвертої групи ставки податку з одного гектара сільськогосподарських угідь, на яких розташовані будівлі, споруди сільськогосподарських товаровиробників (юридичних та фізичних осіб), віднесені до підкласу "Будівлі для птахівництва" (код 1271.2) Державного класифікатора будівель та споруд ДК 018-2000, або для сільськогосподарських угідь, які використовуються для обслуговування таких будівель, споруд, з урахуванням даних Державного земельного кадастру в розмірі **50 відсотків** бази оподаткування.

Залишаються в 4-ій групі сільськогосподарські товаровиробники:

1) ФОПи, які здійснюють свою діяльність виключно в межах фермерського господарства не використовують працю найманих працівників (тобто членами фермерського господарства є лише члени сім'ї) та здійснюють виключно вирощування, відгодовування сільгосппродукції, збирання, вилов, переробку такої власновирощеної або відгодованої продукції та її продаж. Також площа сільгоспугідь та/або земель водного фонду у власності та/або користуванні членів фермерського господарства не менше 2 га, але не більше 20 га.

2) юридичні особи, в яких частка с/г товаровиробництва за попередній податковий (звітний рік) дорівнює або перевищує 75%.

Зрозуміло, що вилучення суб'єктів господарювання, які займаються розведенням свійської птиці – це мінус до надходжень бюджетів територіальних громад, але не забуваємо, що залишається плата за землю, яка в повному обсязі зараховується до відповідних місцевих бюджетів.

– виключено зі складу доходу платників єдиного податку **першої – третьої групи** доходи, отримані у вигляді часткової або повної компенсації відсоткових ставок, яка виплачується в рамках бюджетної програми «Забезпечення функціонування Фонду розвитку підприємництва» та державної програми впровадження фінансово-кредитних механізмів забезпечення громадян житлом на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України, а також суми коштів, отриманих платником податку на безповоротній основі від Фонду розвитку інновацій.

ЗЕМЕЛЬНИЙ ПОДАТОК З ЮРИДИЧНИХ ОСІБ:

з 1 січня 2022 року додано нові підстави для нарахування земельного податку:

Раніше підставою для нарахування були лише дані державного земельного кадастру;

Додано нові підстави:

- *дані Державного реєстру речових прав на нерухоме майно;*
- *дані державних актів, якими посвідчено право власності або право постійного користування земельною ділянкою (державні акти на землю);*
- *дані сертифікатів на право на земельні частки (паї);*
- *рішення органу місцевого самоврядування про виділення земельних ділянок у натурі (на місцевості) власникам земельних часток (паїв);*
- *дані інших правовстановлюючих документів, якими посвідчується право власності або право користування земельною ділянкою, право на земельні частки (паї).*

У разі подання платником податку до контролюючого органу правовстановлюючих документів на земельну ділянку, земельну частку (пай), відомості про які відсутні у базах даних інформаційних систем центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, нарахування податку фізичним особам здійснюється на підставі поданих платником податку відомостей до отримання контролюючим органом інформації про перехід права власності на об'єкт оподаткування.

МІНІМАЛЬНЕ ПОДАТКОВЕ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Мінімальне податкове зобов'язання (далі – МПЗ) – це мінімум податків, які сукупно мають бути сплачені з гектара.

МПЗ стосуватиметься як власників землі, на якій нічого не вирощується, так і аграріїв, які обробляють орендовану землю.

Логіка МПЗ проста: з кожного гектара землі треба сплатити певну суму обов'язкових податків, і вона не може бути меншою від цього встановленого державою МПЗ.

У разі переходу права власності або користування до іншої особи, МПЗ визначається до початку місяця, а для нового власника, користувача – починаючи з місяця набуття.

Що входить у МПЗ:

- ✓ податок на землю
- ✓ ПДФО
- ✓ військовий збір
- ✓ податок на прибуток підприємств
- ✓ єдиний податок
- ✓ рента плата за спеціальне використання води
- ✓ 20% витрат на сплату орендної плати за державні чи комунальні землі

Скільки доведеться платити?

Наприклад, землевласник має пай розміром 4 га:

середня нормативна грошова оцінка землі по області дорівнює 31 071 грн/га.

Відповідно, МПЗ вже наступного року становитиме загалом 4971, 36 грн.

А з 2023 року МПЗ складе вже 6214,2 грн за пай.

Найвища середня НГО однієї земельної ділянки у Роздільнянському районі та складає 32,7 тис грн., найнижча – в Ізмаїльському (25,6 тис грн). У розрізі інших районів: Подільський – 31,1 тис грн, Березівський – 30,7 тис грн, Білгород-Дністровський – 30,6 тис грн., Болградський – 29,6 тис грн, Одеський – 29,6 тис грн.

(Для прикладу. Роздільнянський район: $32,7 \cdot 0,04 \cdot 3 = 3\,924$ грн., Ізмаїльський район – 3 072 грн і т.д.)

Якщо сплачена сума з 1 га землі менша за МПЗ то варто доплатити у бюджет.

Таким чином уряд хоче побороти тіньовий обробіток землі, який наразі завдає збитків бюджету на майже 12 млрд грн щороку і ставить в нерівні умови аграріїв.

Зібрані гроші від МПЗ розподіляться так:

- до місцевих бюджетів – 60 %
- до державного бюджету – 25 %
- до обласного – 15 %

Розмір МПЗ відраховується від НГО і варіюється по роках у розмірі:

- 2022 рік — 4 %
- 2023 рік — 5 %

Отже, низький рівень НГО призводить до негативного ефекту впровадження зазначених змін.

Винятки зі сплати МПЗ:

1. Від сплати МПЗ звільняються власники земельних ділянок, які станом на 01.01.2022 перебували у межах населених пунктів, або у дачних та садових кооперативах.

2. Для забезпечення справедливого нарахування МПЗ за земельними ділянками державної та недержавної форм власності передбачено зарахування в рахунок сплати МПЗ лише 20% орендної плати за земельні ділянки, що належать до державної або комунальної власності.

3. Фізичні особи звільняються від МПЗ, якщо орган контролю не вручив податкове повідомлення-рішення (ППР) у відповідні строки.

4. МПЗ не визначається для земель запасу та невитребуваних земельних паїв, розпорядниками яких є органи місцевого самоврядування, **крім тих, що передані в оренду.**

Помилкова або надмірно сплачені в звітному році суми податків до МПЗ не зараховуються.

Якщо сума від продажу с/г продукції не перевищує 12 розмірів мінімальної зарплати, то отримані такі доходи не є оподатковуваними, і тільки в разі перевищення виникають зобов'язання в поданні річної декларації та самостійної сплаті податку з суми такого перевищення.

Платники податку (і ФОП в т.ч.) зобов'язані у складі податкової декларації за звітний рік подавати додаток з розрахунком загального мінімального податкового зобов'язання.

У такому додатку, зокрема, зазначаються:

- ✓ **кадастрові номери** земельних ділянок, для яких визначається МПЗ, їх нормативна грошова оцінка та площа;

- ✓ **сума загального МПЗ, сума МПЗ щодо кожної земельної ділянки окремо;**
- ✓ **загальна сума сплачених платником податку податків, зборів, платежів, пов'язаних з виробництвом та реалізацією власної с/г продукції;**
- ✓ **різниця між сумою загального МПЗ та загальною сумою сплачених податків, зборів, платежів та витрат на оренду земельних ділянок**

ІНДЕКСАЦІЯ НОРМАТИВНОЇ ГРОШОВОЇ ОЦІНКИ

За інформацією Державної служби статистики України індекс споживчих цін (ІСП) за 2021 рік становив 110 %.

Держгеокадастр за індексом споживчих цін за попередній рік щороку розраховує величину коефіцієнта індексації нормативної грошової оцінки земель (Кі), на який індексується нормативна грошова оцінка земель і земельних ділянок, у тому числі право на які фізичні особи мають як власники земельних часток (паїв), на 1 січня поточного року, що визначається за формулою:

$$K_i = I:100,$$

де I - індекс споживчих цін за попередній рік.

Проте, необхідно звернути увагу на те, що з 01.01.2022 набрали чинності зміни до пункту 9 підрозділу 6 розділу ХХ «Перехідні положення» Податкового кодексу (в редакції Закону України від 30.11.2021 № 1914-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень»), де індекс споживчих цін, що використовується для визначення коефіцієнта індексації нормативної грошової оцінки земель, застосовується із значенням 100 %:

за 2017 – 2022 роки – для сільськогосподарських угідь (ріллі, багаторічних насаджень, сіножатей, пасовищ та перелогів);

за 2017 – 2020 роки – для земель населених пунктів та інших земель несільськогосподарського призначення.

Отже, з 01.01.2022 року підлягає індексації нормативна грошова оцінка земель населених пунктів та інших земель несільськогосподарського призначення.

Відповідно значення коефіцієнта індексації нормативної грошової оцінки земель і земельних ділянок за 2021 рік становить:

для сільськогосподарських угідь (рілля, багаторічні насадження, сіножаті, пасовища та перелоги) – **1,0** (індекс споживчих цін зі значенням 100% / 100, тобто $100/100 = 1$);

для земель населених пунктів та інших земель несільськогосподарського призначення – **1,1** (індекс споживчих цін зі значенням 110%/100, тобто $110/100 = 1,1$).

Індексація нормативної грошової оцінки земель проводиться щороку. Для визначення розміру податку та орендної плати використовується нормативна грошова оцінка земельних ділянок, у тому числі право на які фізичні особи

мають як власники земельних часток (паїв), з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного відповідно до законодавства.

Коефіцієнт індексації нормативної грошової оцінки земель застосовується кумулятивно залежно від дати проведення нормативної грошової оцінки земель.

Коефіцієнти індексації нормативної грошової оцінки земель становлять: 1996 рік – 1,703; 1997 рік – 1,059; 1998 рік – 1,006; 1999 рік – 1,127; 2000 рік – 1,182; 2001 рік – 1,02; 2005 рік – 1,035; 2007 рік – 1,028; 2008 рік – 1,152; 2009 рік – 1,059; 2010 рік – 1,0; 2011 рік – 1,0; 2012 рік – 1,0; 2013 рік – 1,0; 2014 рік – 1,249; 2015 рік – 1,433 (крім сільськогосподарських угідь) та 1,2 – для сільськогосподарських угідь (рілля, перелоги, сіножаті, пасовища, багаторічні насадження); 2016 рік – для сільськогосподарських угідь (рілля, багаторічні насадження, сіножаті, пасовища та перелоги) – 1,0; для земель несільськогосподарського призначення – 1,06; 2017 рік – 1,0, 2018 рік – 1,0; 2019 рік – 1,0; 2020 рік – 1,0.

Нормативна грошова оцінка земель за 2002, 2003, 2004 та 2006 рік не індексувалася.

З огляду на вищевказане коефіцієнт індексації нормативної грошової оцінки за 2021 рік в обов'язковому порядку застосовується для розрахунку податкового зобов'язання на 2022 рік.

Довідково: відповідно до статті 289 Податкового кодексу України Держгеокадастр, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації не пізніше 15 січня поточного року забезпечують інформування центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, і власників землі та землекористувачів про щорічну індексацію нормативної грошової оцінки земель.

ПОДАТКОВИЙ БОРГ

На 01.01.2022 податковий борг по сплаті податкових зобов'язань до місцевого бюджету (без урахування податкового боргу банкрутів) в Одеській області складає 982 421,6 грн.

В частині удосконалення процедури погашення податкового боргу Закон № 1914 містить положення щодо:

- удосконалення адміністративно-судового механізму при стягненні готівки та безготівкових коштів у рахунок погашення податкового боргу;
- тимчасового обмеження у праві виїзду за межі України керівників підприємств, що мають податковий борг;
- інформування громадськості, платників податків та органів місцевого самоврядування про суми податкового боргу юридичних і фізичних осіб без обмежень щодо поширення персональних даних фізичних осіб;
- деталізації суми податкового боргу в податковій вимозі.

Щодо рішення керівника (його заступника або уповноваженої особи) контролюючого органу на стягнення коштів

З урахуванням внесених змін, керівник (його заступник або уповноважена особа) контролюючого органу зможе приймати рішення про стягнення коштів в рахунок погашення податкового боргу платника податків без обмеження по сумі такого боргу.

Основною умовою для застосування позасудової процедури стягнення є виникнення податкового боргу в результаті несплати платником податків самостійно задекларованих грошових (податкових) зобов'язань, які є узгодженими, не підлягають оскарженню та повинні бути самостійно сплаченими платником або погашеними за допомогою органу стягнення.

Керівник (його заступник або уповноважена особа) контролюючого органу приймає рішення про стягнення коштів в рахунок погашення податкового боргу за таких умов:

- податковий борг виник в результаті несплати самостійно задекларованих платником податків сум (без обмежень по сумі),
- податковий борг не сплачується протягом 90 календарних днів, наступних за останнім днем граничного строку сплати узгодженого грошового зобов'язання,
- відсутності/наявності у меншій сумі непогашеного зобов'язання держави щодо повернення такому платнику

податків помилково та/або надміру сплачених ним грошових зобов'язань, та/або бюджетного відшкодування податку на додану вартість.

У разі наявності непогашеного зобов'язання держави перед платником податків у сумі, що є меншою за суму податкового боргу, рішення про стягнення коштів в рахунок погашення податкового боргу приймається керівником (його заступником або уповноваженою особою) контролюючого органу в межах різниці між сумою податкового боргу та сумою зобов'язання держави.

Рішення про стягнення готівки у рахунок погашення податкового боргу платника податків приймається керівником (його заступником або уповноваженою особою) контролюючого органу за формою, затвердженою додатком 3 до Порядку стягнення готівки, яка належить платникові податків, у рахунок погашення його податкового боргу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2010 року № 1244 «Деякі питання реалізації статті 95 Податкового кодексу України» (зі змінами).

Рішення про стягнення коштів платника податків з рахунків у банках у рахунок погашення податкового боргу приймається керівником (його заступником або уповноваженою особою) контролюючого органу за формою, затвердженою наказом Державної податкової служби України від 06.12.2019 № 199 «Про затвердження примірних форм Рішення про стягнення коштів платника податків з рахунків у банках у рахунок погашення податкового боргу; Журналу реєстрації рішень, прийнятих відповідно до статті 95 Податкового кодексу України» (зі змінами).

Стягнення коштів у рахунок погашення податкового боргу, що виник в результаті несплати донарахованих за результатами контрольно-перевірочної роботи сум грошових зобов'язань, здійснюється, як і раніше, на підставі рішення суду.

Щодо встановлення тимчасового обмеження у праві виїзду керівника платника податків - боржника за межі України

Законом № 1914 запроваджується тимчасове обмеження у праві виїзду керівника платника податків-боржника за межі України. Тимчасове обмеження у праві виїзду керівника юридичної особи або постійного представництва нерезидента - боржника за межі України – це забезпечувальний захід

виконання судового рішення або рішення керівника контролюючого органу про стягнення суми податкового боргу.

Тимчасове обмеження у праві виїзду за межі України застосовується до керівника платника податків - юридичної особи або постійного представництва нерезидента за наявності у такого платника податків податкового боргу:

у сумі, що перевищує 1 мільйон гривень,

що не був погашений протягом 240 календарних днів з дати вручення такому платнику податків податкової вимоги.

Тимчасове обмеження у праві виїзду керівника платника податків - боржника за межі України застосовується згідно з рішенням суду, що набрало законної сили, та є забезпечувальним заходом виконання судового рішення або рішення керівника контролюючого органу про стягнення суми податкового боргу про погашення суми податкового боргу.

Обмеженням для застосування такого заходу є наявність зобов'язання держави щодо повернення юридичній особі або постійному представництву нерезидента - боржнику помилок та/або надміру сплачених ним грошових зобов'язань, бюджетного відшкодування податку на додану вартість, якщо загальна сума непогашеної заборгованості держави перед боржником дорівнює або перевищує суму податкового боргу такого боржника.

Повноваження щодо виконання тимчасового обмеження у праві виїзду керівника платника податків - боржника за межі України покладено на контролюючі органи за основним та неосновними місцями податкового обліку платника податків, що має податковий борг, який відповідає наведеним вище критеріям.

Механізм запровадження тимчасового обмеження у праві виїзду керівника платника податків-боржника за межі України передбачає:

- звернення до суду щодо підтвердження тимчасового обмеження у праві виїзду керівника платника податків - боржника за межі України у разі невиконання податкового обов'язку щодо сплати грошових зобов'язань, що призвело до виникнення у такого платника податків податкового боргу;
- не пізніше наступного робочого дня з дня отримання рішення суду;
- інформування про це центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону;

▪ розміщення відповідної інформації в Реєстрі керівників платників податків - боржників.

З метою інформування керівника платника податків - боржника про застосування щодо нього тимчасового обмеження у праві виїзду за межі України передбачається формування і ведення **Реєстру керівників платників податків - боржників**.

Інформація щодо застосування до керівника платника податків - юридичної особи або постійного представництва нерезидента - боржника буде розміщуватись в такому Реєстрі, який буде оприлюднюватись на вебпорталі ДПС, не пізніше наступного робочого дня з дня надходження до контролюючого органу рішення суду, що набрало законної сили, яким встановлюється таке тимчасове обмеження.

Закінчення дії тимчасового обмеження у праві виїзду керівника юридичної особи або постійного представництва нерезидента - боржника за межі України здійснюється за таких підстав:

- погашення суми податкового боргу, зазначеної у рішенні суду, у зв'язку з якою було застосовано таке обмеження;
- отримання у встановленому законодавством порядку інформації про зміну керівника юридичної особи або постійного представництва нерезидента - боржника;
- отримання рішення суду про відкриття провадження у справі про банкрутство юридичної особи або постійного представництва нерезидента - боржника.

Інформація про закінчення дії тимчасового обмеження у праві виїзду керівника юридичної особи або постійного представництва нерезидента - боржника за межі України не пізніше наступного робочого дня з дня виявлення обставин для такого закінчення:

надається центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону;

розміщується в Реєстрі керівників платників податків - боржників.

Законом № 1914 доповнено Кодекс адміністративного судочинства України новою статтею 289², що визначає **особливості провадження у справах за адміністративними позовами з приводу тимчасового обмеження** права громадян на виїзд за межі території України, а саме:

позовна заява про застосування судом тимчасового обмеження у праві виїзду керівника юридичної особи або

постійного представництва нерезидента - боржника за межі України подається до суду за основним місцем реєстрації юридичної особи або постійного представництва нерезидента;

зазначені адміністративні справи розглядаються судом протягом 48 годин з дня подання заяви;

апеляційні скарги можуть бути подані в десятиденний строк з дня проголошення рішення суду та розглядаються апеляційним судом у десятиденний строк;

за подання позовної заяви, апеляційної скарги у справах про тимчасове обмеження права громадян України на виїзд за межі території України судовий збір не справляється (згідно змін, внесених до статті 3 Закону України від 08 липня 2011 року № 3674-VI «Про судовий збір»).

Щодо інформування про суми податкового боргу платників податків

З метою посилення інформування громадськості, платників податків та органів місцевого самоврядування про суми податкового боргу платників податків, інформація про фізичних осіб, які мають податковий борг, буде надаватись органам місцевого самоврядування для проведення роботи з такими боржниками щодо недопущення росту податкового боргу та забезпечення його погашення, а також щомісячно оприлюднюватись на вебпорталі ДПС у формі відкритих даних (із зазначенням дати народження, прізвища, ім'я, по батькові фізичної особи).

Також не може бути обмежено доступ до інформації про наявність у фізичної особи податкового боргу і така інформація не належить до інформації з обмеженим доступом.

Щодо деталізації суми податкового боргу в податковій вимозі

Законом № 1914 внесено зміни до пункту 59.3 статті 59 Кодексу, відповідно до яких податкова вимога має надсилатись разом з детальним розрахунком суми податкового боргу.

ДПС розроблені відповідні зміни до наказу Міністерства фінансів України від 30 червня 2017 року № 610 «Про затвердження Порядку направлення податковими органами податкових вимог платникам податків», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 24 липня 2017 року за № 902/30770 (зі змінами), які знаходяться на погодженні в Міністерстві фінансів України.

Також ДПС готуються відповідні зміни до програмного забезпечення, що дозволять формувати податкову вимогу з деталізацією суми податкового боргу.

ІНШЕ

Щодо податку на додану вартість:

– змінено строки по включенню до податкового кредиту зареєстрованих податкових накладних до 365 календарних днів (до прийняття законопроекту 5600 строк становив 1095 днів з дати складання такої накладної);

– тимчасово до 01.01.2026 р. запроваджується касовий метод обрахунку для постачання електроенергії;

Касовий метод обрахунку полягає в тому, що виникнення або виконання податкових зобов'язань датується зарахуванням або отриманням коштів на банківський рахунок платника податку, а дата виникнення права на податковий кредит визначається як дата списання коштів з банківського рахунку платника податку.

– поширено касовий метод також на постачання житлово-комунальних послуг, в межах яких нараховують плату за абонентське обслуговування;

Плата за абонентське обслуговування – це платіж, що сплачується споживачем виконавцю комунальної послуги:

- *за індивідуальним договором про надання комунальних послуг;*
- *за індивідуальним договором з обслуговування внутрішньобудинкових систем про надання комунальних послуг.*

– приведено у відповідність коди УКТЗЕД до нової редакції Митного тарифу України (03.07.2021 набув чинності ЗУ «Про митний тариф» і тепер Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД) приведена у відповідність до сучасної редакції Гармонізованої системи опису та кодування товарів Всесвітньої митної організації);

– звільнено від ПДВ друге та наступне постачання тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, для яких встановлені максимальні роздрібні ціни. Отже, оподатковуватись ПДВ буде лише перше постачання таких товарів на митній території України;

– продовжено до 01.01.2025 р. пільги щодо розстрочення ПДВ при ввезенні обладнання (це розстрочення започатковано з початку 2018 року за окремим УКТЗЕД. 16 січня 2020 року це розстрочення було подовжено до 1 січня 2022 року. А тепер до 01.01.2025 року).

Щодо податку на прибуток підприємств:

– вдосконалено механізм списання збитків великими платникам податку на прибуток, а саме - збитки враховуються до повного їх погашення, але частинами по 50% щороку. Якщо сума збитків, що залишилась становитиме до 10% від фінрезультату, то такі збитки враховуються у повному обсязі. Першим звітним періодом буде 2022 рік;

– коригування фінансового результату на суми безповоротної фіндопомоги застосовується лише тими платниками, що включили таку допомогу до витрат і надали її пов'язаній особі, що задекларувала за минулий період збитки;

– згідно з поправкою 117 від податку на прибуток терміном на 5 років звільнили виробників свійської птиці. Проте, із переліку свійської птиці було виключено вирощування курей.

(тимчасово, до 01.01.2027 року, звільнення від оподаткування прибутку сільськогосподарських товаровиробників, що провадять виключно такі види діяльності : розведення та вирощування свійської птиці, за виключенням вирощування курей, одержання яєць курей та діяльності інкубаторних станцій з вирощування курей ; розведення та вирощування перепелів і страусів та виробництво м'яса свійської птиці, за виключенням виробництва м'яса курей, витоплювання жиру курей , забою, оброблення та фасування м'яса курей , а також здійснюють діяльність з реалізації власно виробленої (вирощеної) такої продукції (за виключенням м'яса курей).

– тимчасово, з 1 січня 2022 року до 1 січня 2024 року , платникам податку – виробникам електричної енергії за «зеленим» тарифом надано право визначати податкове зобов'язання з податку на прибуток підприємств за касовим методом.

Акцизні марки для натуральних вин та напоїв медових (так звані «тихі» або сухі вина) скасовано.

Йдеться про те, що акцизна марка на «тихі» вина не клеїтиметься (це вина до 15 оборотів без кріплення та цукру). При цьому не йдеться про скасування сплати до бюджету акцизу, лише про те, що у виробників відпадає необхідність закуповувати цю марку та клеїти її (якщо приклеїли неправильно – це автоматично штрафні санкції податкової), тому такий крок є позитивним.

Інформацію про сплату акцизного податку з пального будуть публікувати щомісячно на вебсайті податкової.

Акцизний податок – це ще одне джерело наповнення місцевого бюджету та складає **13,44%**, які надходять автоматично та безперервно виходячи з обсягів реалізованого пального на відповідній території.

Регуляторне законодавство не поширюється на рішення, в тому числі ОМС, які прийняті на виконання вимог, закладених у Законі України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» від 30.11.2021 № 1914-IX.

Це буде стосуватись рішень про встановлення ставок та порядку справляння місцевих податків. Наприклад, єдиного податку, податку на майно (в частині затвердження порядку встановлення розмірів орендної плати за земельні ділянки в межах населених пунктів відповідних місцевих рад, встановлення ставок орендної плати за земельні ділянки) тощо.

Платники податків під час перевірок мають право відкрито здійснювати звукозапис, фото-, відеофіксацію. А в подальшому накопичувати та використовувати таку мультимедійну інформацію.

Більша частина положень Закону набрали чинності з 1 січня 2022 року, але є окремі норми, які набирають чинності через три місяці, у вересні, листопаді тощо.

Також варто зауважити, що Кабінету Міністрів України доручено у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

- розробити та затвердити нову методику нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення;
- розробити та внести на розгляд Верховної Ради України проект закону *щодо спрямування надходження від сплати екологічного податку за викиди двоокису вуглецю на заходи, що призводять до скорочення викидів двоокису вуглецю (декарбонізацію) галузей.*

Для нотаток

Телефони для консультацій

Департамент економічної політики та стратегічного планування Одеської ОДА	
Незвищук Наталія	048 71 89 574
Головне управління ДПС в Одеській області	
<i>За напрямком адміністрування юридичних осіб</i>	
Яценко Ганна	097 54 59 359
<i>За напрямком адміністрування фізичних осіб</i>	
Моргунова-Хрущ Анжеліка	067 75 97 872
<i>За напрямком адміністрування єдиного податку</i>	
Заваліпенська Ольга	048 23 003 11

